

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a Böröcz Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szilvágyi Attila ügyvéd) által képviselt **felperesnek** a dr. Rébeli Sz. Tamás ügyvéd által képviselt **alperes** ellen tartozás megfizetése iránt indított perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2008. november 12. napján kelt 4.P.20.041/2008/17. számú ítélete ellen az alperes részéről 18., 21. illetve 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 2000. év óta rendszeres gazdasági kapcsolatban állnak egymással. A felperes mint termeltető, az alperes mint termelő 2006. július 26-án őszi káposztarepcére, 2006. szeptember 7-én őszi búzára, 2007. január 11-én takarmánykukoricára és napraforgómagra termeltetési szerződést kötöttek. A szerződésekben az alperes 196 tonna 00-ás őszi káposztarepce mag, 300 tonna őszi búza, 120 tonna takarmánykukorica , 136 tonna napraforgómag termelését és felperes javára történő értékesítését; a felperes pedig a megtermelt termény átvételét, valamint a termeléshez szükséges és általa forgalmazott „input anyagok” (vetőmag, növényvédő szer, műtrágya stb.) biztosítását vállalta, az őszi káposztarepcéhez 4.900.000,- forint, az őszi búzához 6.000.000,- forint, a takarmánykukoricához 1.800.000,- forint, a napraforgómaghoz pedig 4.080.000,- forint keretösszeg erejéig. A megállapodás szerint a felperes az általa nyújtott szolgáltatásokról számlát állít ki és ezzel együtt a számla bruttó értékével megegyező összegben kölcsönt nyújt az alperesnek. A kölcsön összege után a jegybanki alapkamat + 1 % mértékű ügyleti kamat, valamint a finanszírozási érték után 1 %-os hitelbírálati díj, továbbá az igénybevett áruhitel 1 %-ának megfelelő banki és egyéb költség megfizetését vállalta az alperes. A kölcsön késedelmes visszafizetésének esetére a felek évi 18 %-os késedelmi kamatot kötöttek ki. A szerződések mellékletét képező általános szerződési feltételek 8. pontja szerint az alperes köteles a felperesnek átadott terményekről számlát kiállítani, a felperes pedig annak összegét köteles a számla keltétől számított 15 naptári napon belül átutalással kiegyenlíteni.

A felperes a 2007. október 31-én kelt levelében takarmánykukoricára létrejött szerződést az ahhoz tartozó általános szerződési feltételek 10.1. pontjára hivatkozással az alperes

fizetéseképtelensége miatt felmondta és a kölcsönt azonnali hatállyal 2007. október 31. napján lejárttá tette. A takarmánykukorica termeléséhez átadott input anyagokról a felperes összesen 8 számlát bocsátott ki 1.762.911,- forint összegben, a számlákat az alperes nem egyenlítette ki.

A többi szerződés körében az alperes a felperestől átvett input anyagokról kiállított számlákat is csak részben egyenlítette ki, tartozása az őszi káposztarepce esetében 1.471.860,- forint, az őszi búza vonatkozásában 5.975.966,- forint, míg a takarmánykukoricánál 4.164.969,- forint.

A felperes fizetési meghagyásában 13.375.706,- forint számlatartozás és a számlák esedékességétől a kifizetés napjáig járó évi 18 %-os késedelmi kamatának a megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a fizetési meghagyással szembeni ellentmondásban a követelés jogalapját elismerte, de tartozásának összegét vitatta. Azzal érvelt, hogy tartozásának összegét csökkentik azok a beszállításai, amelyeket a jogosult javára nem számolt el. Vitatta, hogy a felperes a biztosítási összegeket teljes körűen beszámította volna, így fennálló teljes tartozását „kb. 6-7 millió forintban” jelölte meg. Hivatkozott arra is, hogy a követelésösszegezés tekintetében pontosabb nyilatkozatot nem tud tenni, mert ellene a felperes büntető feljelentést kezdeményezett és az eljárás során a rendőrség az ügyben keletkezett iratait lefoglalta.

Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes nem vitatta, hogy az alperes a fenti szerződések alapján 3.381.076,- forint értékű terményt átadott, de előadta, hogy arról az alperes - a számlabekérők ellenére - számlát nem állított ki, így a Ptk.302.§. szerinti jogosulti késedelem fennállta miatt a beszámításra nem volt lehetősége.

Az alperes a 2008. november 12-ei tárgyaláson már elismerte, hogy a felperesnek vele szemben 13.375.706,- forint követelése áll fenn, de kérte beszámítani az általa 2008. november 5-én - a beszállított terményekről - kiállított számlákban foglalt összeget. A leszámlázott összesen bruttó 3.381.076,- forint összeg után késedelmi kamat megállapítását kérte. Kérte továbbá, hogy a bíróság mentesítse őt a perköltség megfizetése alól, mert a felperes követelését elismerte.

Az elsőfokú bíróság a 2008. november 12. napján kelt 4.P.20.041/2008/17. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 9.994.630,- forintot és ezután az összeg után 2008. november 6-ától a kifizetés napjáig évi 18 %-os késedelmi kamatot, továbbá 1.471.860,- forint tőkeösszeg után 2007. augusztus 31-étől 2008. november 5-éig évi 18 %-os, 5.975.966,- forint után 2007. október 16-ától 2008. november 5-éig évi 15 %-os, 1.762.911,- forint után 2008. január 1-étől 2008. november 5-éig évi 18 %-os és 4.164.969,- forint 2007. november 1-étől 2008. november 5-éig évi 18 %-os késedelmi kamatot. Kötelezte az alperest,

hogy fizessen meg a felperesnek 802.600,- forint illetéket és 400.000,- forint ügyvédi munkadíjat is. Határozata indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes az összesen 13.375.706,- forint összegű követelését okiratokkal és számlákkal igazolta. Az alperes először vitatta, de az utolsó tárgyaláson tett nyilatkozatában a követelésösszegezését elismerte, abba csupán beszámítást kért és a felperes 18 %-os késedelmi kamatigényét sem kifogásolta. Az elsőfokú bíróság a felperes 3.381.076,- forintos követelését a felperesi keresetbe beszámította. Ebben a körben azonban kifejtette, hogy az alperes csak a bírósági eljárás során, akkor is jelentős késedelemmel - 2008. november 5. napján - állította ki a számlákat annak ellenére, hogy a bíróság is több ízben lehetőséget biztosított számára a rendőrség által lefoglalt iratok másolatának a bekérésére. Az alperes a megállapodás szerint köteles lett volna a beszállított terményekről számlát kiállítani, számlahiányában - a Ptk-nak a beszámításra vonatkozó 296.§. (1) bekezdése illetőleg a jogosult késedelemről rendelkező 302.§. c./ pontja szerint - a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy az alperesi követelést beszámíthassa. Mivel az alperes a számlakiállításával késedelembe esett, a termény átadása és a számlakiállítása közötti időre az alperes javára késedelmi kamatot nem állapított meg. Nem volt lehetőség arra sem, hogy az alperest a perköltség megfizetése alól mentesítse. Ebben a körben az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy az alperes a felperes keresetét csak az utolsó tárgyaláson ismerte el, így az alperes a perre okot adott. Ezért a perindítással kapcsolatban felmerült költségeket - a beszámított összegre is kiterjedően - köteles az alperes a felperesnek megfizetni, mivel a számlák késedelmes kiállítása folytán a beszámított összeg erejéig is az alperes a perre okot adott.

Ez ellen az ítélet ellen az alperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú ítéletben megállapított és általa fizetendő eljárási illeték összegét 430.780,- forinttal kérte csökkenteni, az ügyvédi munkadíjat pedig 200.000,- forintra kérte leszállítani. Azzal érvelt, hogy a felperessel szembeni tartozását csökkentette az általa 3.381.076,- forint értékben leszállított termény, amelyről a felperesnek is tudomása volt. Így a felperessel szemben nem a keresetlevélben megjelölt 13.375.706,- forint összeggel tartozott, ezért az általa fizetendő illeték összegét 202.860,- forinttal csökkenteni kell. Hivatkozott arra is, hogy ellentmondásában valójában 6 - 7 millió forint összegben a felperes követelését elismerte, ezért a középarányosan számított 6.500.000,- forintra vetítve az Itv.58.§.(1) bekezdés c./ pontja szerinti mérsékelt illetéki szabály alapján további 97.500,- forint összegű „csökkentésnek” lenne helye. Ezen túl az illeték további összeggel is csökkenthető lett volna, ha a felperes a tárgyaláson megjelenik és a nem vitatott összegre vele egyezséget köt.

Sérlemelte, hogy a felperes a beszámítani kért összeget nem vonta le követeléséből és a perbeli védekezése is elnehezült annak következtében, hogy a felperesi büntető feljelentés miatt a rendőrség az iratokat lefoglalta. A felperes keresete szakmailag sem volt megfelelően előkészítve, így arra nem tudott megfelelő nyilatkozatot tenni, ezért véleménye szerint az ezzel kapcsolatos illetékfizetési és ügyvédi munkadíjat is a felperesnek kell viselnie. A rendkívüli szárazság miatt kialakult vis maior helyzetre tekintettel pedig a kamatfizetésének kezdő időpontját 2008. november 12-ére kérte módosítani.

A felperes a fellebbezésre észrevételt nem tett.

A fellebbezés nem alapos.

Előre bocsátja az ítélőtábla, hogy a fellebbezést a Pp.256/A.§.(1) bekezdésének f./ pontja és (3) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el és az elsőfokú ítéletet a Pp.253.§.(3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül. Így a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel nem érintett és első fokon jogerőre emelkedett, az alperest 9.994.630,- forint tőketartozás és ezután 2008. november 12. napjától a kifizetés napjáig járó évi 18 %-os késedelmi kamat, 371.800,- forint illeték, valamint 200.000,- forint ügyvédi munkadíjban marasztaló rendelkezését.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetésével és döntésének indokolásával is a Györi Ítélőtábla egyetértett. Ezért az elsőfokú ítéletet annak helyes indokai alapján a Pp.254.§.(3) bekezdése alapján hagyta helyben.

A fellebbezés kapcsán az ítélőtábla a következők kiemelését tartja szükségesnek:

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a perre a beszámítani kért összeg vonatkozásában is a perre okot adott, mivel az általa beszállított 3.381.076,- forint értékű terménnyről a számlát egészen a peres eljárás végéig (2008. november 5. napjáig) nem állította ki. A termeltetési szerződéshez mellékelte általános szerződési feltételekben ugyanis a felek abban állapodtak meg, hogy a teljesítés - az alperes által átadott termény kifizetése - minden esetben a felperesi számlabekérők alapján kiállított termelői (alperesi) számla alapján 15 napos teljesítési határidővel történik. Számla hiányában pedig a felperes az alperes által beszállított terményt elszámolni valóban nem tudta. Jelen ügyben a Pp.80.§.(1) bekezdése nem alkalmazható, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a perre - a beszámítani kért részben is - okot adott és helyesen kötelezte az alperest mint pervesztes felet a felperes által lerótt teljes illeték megfizetésére.

Tévesen hivatkozott az alperes arra is, hogy ellentmondásában a felperesi követelést 6-7 millió forint összegben elismerte és így az Itv. 58.§.(1) bekezdés c./ pontja alapján mérsékelt illeték megállapításának lett volna helye.

Az illetékekről szóló többször módosított 1990.évi XCIII. törvény (Itv.) 58.§.(1) bekezdés c./ pontja szerint az illeték a peres eljárás illetékének 10 %-a, ha az alperes a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri, vagy az első tárgyalás előtt a követelést teljesíti. Az egységes bírói gyakorlat szerint a kötelezettnek minden olyan nyilatkozatát, amely szerint a bíróság által kibocsátott fizetési meghagyást magára nézve - bármely okból - nem tartja kötelezőnek, ellentmondásnak kell tekinteni (BH 1991.évi 81. számú eseti döntés). Az ellentmondásban a kötelezettnek nyilatkozni kell a követelés vonatkozásában, azaz hogy azt vitatja-e a jogalap és/vagyösszecszerűség tekintetében.

Jelen ügyben az alperes a követelés jogalapját elismerte, annakösszecszerűségét azonban vitatta. Az ellentmondásban foglalt azon nyilatkozata, hogy „fennálló tartozása 6 - 7 millió körűli lehet” nem értelmezhető úgy, hogy a bizonytalanul megjelölt összeg tekintetében a fizetési meghagyást magára nézve kötelezőnek ismerte volna el. Mivel az alperes ellentmondásában sem a követelést csökkentő beszállítási értékét, sem a hivatkozott biztosítási összeget pontosan nem jelölte meg, nem állapítható meg a fizetési meghagyásnak az a része, rendelkezése, amelyet az alperes elismert volna. Ezzel kapcsolatban pedig alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a felperesi feljelentés miatt lefoglalt iratai hiányában nem volt abban a helyzetben, hogy a pontos összeget megjelölje és a számlák kiállítása felől intézkedjen. A büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény iratbetekintésre, másolat kérésre vonatkozó szabályai szerint ezt az eljárás folyamán az alperes bármikor megtehetette volna. Az alperes azonban ezzel a lehetőséggel az elsőfokú bíróság figyelmeztetése ellenére sem élt.

Mivel az alperes egészen az utolsó tárgyalásig csak azt ismerte el, hogy a felperesi követelés egy kisebb összegben fennáll, így a követelés összege továbbra is bizonytalan maradt és a perben tisztázásra került. A fellebbezésben hivatkozott esetleges egyezségkötési szándék - nyilvánvalóan a fenti okból - a per folyamán fel sem merülhetett. Nem állapítható meg tehát, hogy az alperes a felperes követelését az első tárgyalásig elismerte volna, e mellett - nem vitásan - az alperes sem a követelés teljes, sem az elismertként említett összegét a felperes részére nem fizette meg. Így a mérsékelt illetékre vonatkozó szabályok alkalmazásának egyik feltétele sem valósult meg és nincs olyan a törvényben megfogalmazott méltányolandó indok sem, ami az illeték-kedvezmény alkalmazására alapot adna.

A Ptk.296.§-a szerinti beszámítás esetén a követelésnek és az ellenkövetelésnek is lejárnak kell lennie. A törvény tehát kizárólag olyan szolgáltatások beszámítására ad lehetőséget, amelyek már esedékessé váltak, azaz a szerződésben kikötött, hogy a szolgáltatás jellegéből megállapítható teljesítési határidő már eltelt. Osztotta az ítéletábla az elsőfokú bíróságnak az álláspontját, miszerint az alperes oldalán - a számlázási kötelezettség elmulasztása miatt - a Ptk.302. §. c./ pontja szerinti jogosulti késedelem állt fenn és ennek következtében az alperes a beszámítandó összeg után késedelme idejére kamatot nem követelhet. A jogosult (alperes) késedelme ugyanis a Ptk.303.§.(2) bekezdés c./ pontja és (3) bekezdése szerint a kötelezett (felperes) egyidejű késedelmét kizárta (BH 2002. évi 370.számú eseti döntés).

Az elsőfokú bíróság a felek megállapodásának megfelelően helyesen rendelkezett a felperesnek járó késedelmi kamat mértékéről és a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjáról is. A kamat mértékét az alperes fellebbezésében nem is kifogásolta, ellenben a kamatfizetés kezdő időpontját az ítélet kelte szerinti időben, 2008. november 12-től kérte megállapítani.

E fellebbezési kérelemmel kapcsolatban az ítéletábla megjegyzi, hogy az alperes fellebbezésében ugyan kármegosztásra utal, a felek között azonban kötelmi jogviszony jött létre. Ennek keretében a felek közös megegyezéssel létrejött szerződésüket

módosíthatták volna, így az esedékesség napját illetően a késedelmi kamat kezdő időpontját megváltoztathatták volna.

Az esedékesség időpontjának bíróság általi megváltoztatására a Ptk.301/A.§.(8) bekezdése kizárólag gazdálkodó szervezetek közötti késedelmi kamat esetén ad lehetőséget, ha az már eleve a (3) bekezdés szerinti általános szabályoktól eltérően került megállapításra. A fenti feltételek jelen esetben nem állnak fenn, így a bíróságnak nem volt lehetősége a kamatfizetés kezdő időpontjának megváltoztatására.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek járó ügyvédi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM. rendeletnek megfelelően a pertárgyértékből kiindulva - egyébként a megítélhető összegnél kisebb mértékben - állapította meg és döntését kellően megindokolta. Az ítéletének indokolásából a mérlegelés elfogadható logikus szempontjai kitűnnek, az ítéletábra nem látott indokot az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj összegének mérséklésére.

Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, így a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó Pp.78.§.(1) bekezdése szerint az alperes köteles viselni a fellebbezéssel kapcsolatban felmerült költségeit. A felperesnek a másodfokú eljárás során megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, így az ítéletábra ebben a körben a döntést mellőzte.

Győr, 2010. évi február 25.

Dr. Szalai György sk.. Hammer Sándor sk. . Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
kiadó: